

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 613/2023-61

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Finančné a investičné družstvo**, Grösslingová 58, Bratislava, IČO 45 876 657, zastúpeného JUDr. Martou Gáherovou, advokátkou, Záhradnícka 36, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/101/2021 z 3. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/101/2021 z 3. októbra 2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/101/2021 z 3. októbra 2022 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **940,36 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Požaduje tiež náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 613/2023-28 z 23. novembra 2023 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Skutkové východiská

3. Sťažovateľ sa žalobou podanou proti žalovanému (Slovenská správa ciest) domáhal zaplata sumy 873 505,84 eur s príslušenstvom z titulu neuhradenej odmeny za poskytnutie právnych služieb. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 22Cb/101/2010 z 22. februára 2017 žalobe vyhovel a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

4. Po podaní odvolania zo strany žalovaného Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 3Cob/39/2017 z 25. júla 2018 rozsudok okresného súdu potvrdil a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

5. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný dovolanie. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2Obdo/26/2019 z 24. septembra 2020 zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. d) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) považoval najvyšší súd dovolanie žalovaného za nedôvodné. Naopak, v súvislosti s námietkou nesprávneho právneho posúdenia považoval dovolanie nielen za prípustné, ale i dôvodné, preto napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil podľa § 449 ods. 1 CSP a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

6. Proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/26/2019 z 24. septembra 2020 podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť. Ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 291/2021-48 z 30. septembra 2021 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/26/2019 z 24. septembra 2020, uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (t. j. vo vzťahu k namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Ústavný súd konštatoval, že v dovolaní žalovaného absentuje právna otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pričom túto právnu otázku z dovolania nemožno ani len vyvodiť. Dovolateľ netvrdil, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola absentujúca otázka vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Závery najvyššieho súdu vo vzťahu k posúdeniu zmluvného vzťahu advokáta a klienta (dohody o odmene advokáta) sú už *prima facie* v zjavnom rozpore s princípom zmluvnej voľnosti strán a autonómie vôle, ako aj samotnou podstatou súkromného práva, popierajú prednosť dohody účastníkov zmluvného vzťahu pred znením dispozitívnych ustanovení právnej normy a taktiež podľa názoru ústavného súdu dovolací súd dôsledne nerozlišuje medzi hmotnoprávnym nárokom vyplývajúcim zo zmluvného obchodnoprávneho vzťahu advokáta a klienta a nárokom na náhradu trov konania priznaných rozhodnutím súdu strane konania.

7. Najvyšší súd následne pri opätovnom rozhodovaní o dovolaní žalovaného uznesením sp. zn. 2Obdo/101/2021 z 3. októbra 2022 rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

8. Najvyšší súd vo vzťahu k dovolaniu žalovaného výslovne podanému v zmysle nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 CSP, riadiac sa závermi ústavného súdu vyslovenými v náleze sp. zn. II. ÚS 291/2021, konštatoval, že meritórny dovolací prieskum nie je možné uskutočniť, pretože tento dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, a preto nie je v tejto časti dovolanie žalovaného podľa § 421 ods. 1 CSP prípustné.

9. Najvyšší súd však vyvodil z obsahu dovolania jeho prípustnosť z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. V zmysle záverov najvyššieho súdu nepreskúmateľnosť rozsudku okresného súdu nemôže z pohľadu presvedčivosti ohľadom riadneho vyrovnaní sa s prechodom práv a povinností podľa § 7 ods. 6 zákona č. 639/2004 Z. z. o Národnej diaľničnej spoločnosti a o zmene a doplnení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (v znení zákona č. 747/2004 Z. z.) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 639/2004 Z. z.“) zo žalovaného na Národnú diaľničnú spoločnosť, a.s., resp. jeho pasívnej vecnej legitímácie, ako ani z pohľadu na výpočet a vyčíslenie odmeny právneho zastúpenia advokáta z hodnoty diela zníženej na sumu 2 378 043 592 SK bez DPH obstať. V takomto prípade nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia okresného súdu zakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorú krajský súd v rámci odvolacieho konania nenapravil.

10. Najvyšší súd zároveň uviedol, že dovolacia námietka žalovaného smerujúca k prekážke rozhodnutej veci v časti trov právneho zastúpenia v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 23Cb/216/2002 je námietkou v zmysle jej obsahu spadajúcou pod § 420 písm. d) CSP. Predmetnú námietku vyhodnotil ako nedôvodnú, konštatujúc, že prekážka rozhodnutej veci nie je daná totožnosťou strán sporu a uvedená skutočnosť je základom existencie *rei iudicatae*.

III.

Argumentácia sťažovateľa

11. Sťažovateľ namieta arbitrárnosť záveru najvyššieho súdu, podľa ktorého dovolaním sa napáda nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu. Najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu a okresného súdu v procesnej situácii, keď vyhovel dovolaniu z dôvodu, ktorý z obsahu dovolania nevyplýval. Najvyšší súd ústavne neprípustným spôsobom dotváral vec na úkor sťažovateľa extenzívnym výkladom textu dovolania. Došlo k arbitrárnemu odôvodneniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorého podstata sa koncentrovala na kategorický záver o potrebe aplikácie ustanovení o tarifnej odmene podľa advokátskej tarify Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, a to bez akéhokoľvek brania zreteľa na právny názor ústavného súdu vyslovený v ostatnom náleze, ako aj na jasný obsah písomnej dohody sporových strán o odmene advokáta (kde bola zmluvná odmena určená konkrétnou sumou za každý jeden úkon právnych služieb), ktorých obsah je pre kvalifikované posúdenie veci najvýznamnejší. Je ústavne neakceptovateľný a v rozpore s požiadavkou právneho štátu a právnej istoty, resp. predvídateľnosti súdneho rozhodnutia taký prístup, keď najvyšší súd ako súd dovolací rozhoduje o jednom a tom istom dovolaní protichodným spôsobom a úplne nekonzistentne (dodatocným dotváraním nových a ďalších dovolacích dôvodov, ktoré pri skoršom dovolacom prieskume nevidel). Najvyšší súd v skoršom (ústavnom súdom

zrušenom) uznesení v tom istom dovolaní dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP (nepreskúmateľnosť) neidentifikoval.

IV.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

IV.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

12. Najvyšší súd vo vzťahu k ústavnej sťažnosti uviedol, že rešpektoval závery ústavného súdu vyslovené v náleze sp. zn. II. US 291/2021 z 30. septembra 2021 týkajúce sa prípustnosti dovolania žalovaného podľa § 421 ods. 1 CSP. V ostatnej časti sa preto najvyšší súd v napadnutom uznesení zameril na posúdenie dovolania v zmysle jeho obsahu, pričom vyvodil námietku neurčitosti a nezrozumiteľnosti, t. j. námietku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu spočívajúcu v nevysporiadaní sa s podstatnými argumentmi žalovaného prednesenými v prebiehajúcom konaní, čo spadá pod prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

13. V súvislosti so žalovaným formulovanou odvolacou námietkou neurčitosti a nezrozumiteľnosti rozhodnutia okresného súdu vychádzajúceho zo sumy diela vyčíslenej na 4 014 247 555 SK vrátane DPH, ktorá podľa žalovaného netvorí reálnu a právne relevantnú hodnotu veci, od ktorej sa mal odvíjať výpočet a vyčíslenie odmeny právneho zastúpenia advokáta (keďže hodnota diela bola znížená na sumu 2 378 043 592 SK bez DPH), krajský súd ako súd odvolací v napadnutom rozhodnutí nezaujal žiadny relevantný záver. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia okresného súdu nemôže obstať ani z pohľadu presvedčivosti ohľadom riadneho vysporiadania sa s prechodom práv a povinností v zmysle § 7 ods. 6 zákona č. 639/2004 Z. z. zo žalobcu na Národnú diaľničnú spoločnosť, a.s., resp. jeho pasívnej vecnej legitímácie. V takomto prípade nepreskúmateľnosť rozhodnutia krajského súdu zakladala vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

14. Ak by najvyšší súd odmietol dovolanie z dôvodu nesprávnej interpretácie jeho skutočného obsahu, zasiahol by do základného práva dovolateľa (žalovaného) na súdnu ochranu.

15. Žalovaný naprieč celým súdnym konaním ako nosnú a zásadnú otázku uvádzal tú, či je možné dohodu o právnom zastúpení považovať za platnú, ak podľa jeho názoru mala byť uzavretá v rozpore so zákonom č. 263/1999 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“). Konajúce súdy ustálili, že nebolo v konaní nijak preukázané, že Úrad pre verejné obstarávanie by bol v lehote jedného roka od uzavretia takejto dohody podal žalobu na súd s tým, že by ani prípadný rozpor žalovaného so zákonom o verejnom obstarávaní nemohol byť na ťarchu žalobcu. Záver, v zmysle ktorého zmluvu spadajúcu pod špecifický režim podľa zákona o verejnom obstarávaní môže súd skúmať len na podnet Úradu pre verejné obstarávanie (a nie aj účastníkov spornej dohody), nie je správny.

IV.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

16. Zúčastnená osoba, ktorou je Slovenská správa ciest (v konaní pred všeobecnými súdmi vystupujúca v pozícii žalovanej), uviedla, že uznesenie najvyššieho súdu nemožno podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu, keďže ide o kasačné rozhodnutie založené na tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo náležite odôvodnené. Konanie pred ústavným súdom je tzv. výsledkové konanie a jeho právomoc v zásade nastupuje až po záverečnom rozhodnutí. Napadnutým uznesením

nedochádza k nezvratnému zásahu do uplatnených práv sťažovateľa. Z nálezov ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 291/2021 nevyplýva to, že dovolací súd nemôže (pri novom prejednaní dovolania) zistiť vadu zmätočnosti. Právny názor ústavného súdu sa v tomto smere sústredil na riešenie úplne inej otázky, ktorú však dovolací súd riadne a v plnom rozsahu rešpektoval. Dovolací súd nie je viazaný formálnym označením dovolacích dôvodov, ale ich materiálnym vymedzením. Z dovolania je pritom nesporné, že žalovaný namietal i vadu zmätočnosti. Rozhodnutie odvolacieho súdu (týkajúce sa námietky žalovaného smerujúcej voči nedostatku pasívnej legitímácie) považuje za absolútne neodôvodnené. S ohľadom na charakter záväzku uplatňovaného sťažovateľom proti žalovanému je nepochybné, že tento prináležal časti podniku vloženej do Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. Ak určité aktíva a pasíva vecne prináležali k tejto časti podniku, nie je významné, či boli zachytené v delimitačnom protokole alebo nie. Rovnako neodôvodnená zostala i argumentácia žalovaného, ktorou namietal neplatnosť zmluvy so sťažovateľom okrem iného z dôvodu rozporu so zákonom o verejnom obstarávaní. Nemožno súhlasiť s názorom odvolacieho súdu, že neplatnosť zmluvy bolo možné napadnúť len v jednoročnej lehote. Ak nedošlo k verejnému obstaraniu v prejednávanej veci, tak došlo k príkremu porušeniu zákona o verejnom obstarávaní, čoho dôsledkom je absolútna neplatnosť zmluvy. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je presvedčivé, konzistentné a logické.

IV.3. Replika sťažovateľa:

17. Podľa sťažovateľa z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu aj z vyjadrenia najvyššieho súdu k ústavnej sťažnosti vyplýva účelová predpojatosť vyhovieť dovolaniu žalovanej (dovolateľky) a rozhodovať v neprospech žalobcu (sťažovateľa) a vyslovovať na vec (i keď nie vyčerpávajúci) svoj právny názor. Najvyšší súd dotvára vec na úkor sťažovateľa. V napadnutom uznesení citované časti textu dovolania, ktoré podľa najvyššieho súdu majú zakladať prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, sú vytrhnuté z kontextu. Dovolateľka v 11-stranovom dovolaní rozsiahlo spochybňuje vecnú správnosť rozsudku odvolacieho súdu a polemizuje s jeho odôvodnením vrátane argumentácie o rozpore s dobrými mravmi vo vzťahu k dohodnutej odmene advokáta, pasívnej legitímácii žalovanej a námietky *res iudicata* a práve takto formulovanou dovolacou argumentáciou (s uvedením, že dovolanie podáva pre nesprávne právne posúdenie veci) preukázala, že odôvodneniu rozsudku odvolacieho súdu veľmi dobre porozumela; to potom znamená, že tu nemôže byť daný dôvod prípustnosti dovolania spočívajúci v nepreskúmateľnosti rozsudku. Zo skoršieho uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/26/2019, ktoré bolo zrušené nálezom ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 291/2021, implicitne vyplýva, že najvyšší súd v rozsudku odvolacieho súdu žiadnu z vád uvedených v § 420 písm. f) CSP nevzhliadol. Ak najvyšší súd v skoršom zrušujúcom uznesení, ako aj v napadnutom uznesení dokázal pomenovať konkrétne otázky riešené súdmi nižších inštancií (dohodnutá odmena advokáta, advokátska tarifa, pasívna legitímácia žalovanej a zákon č. 639/2004 Z. z., *res iudicata* a pod.) a v podstate k nim v napadnutom uznesení aj vyjadrení vysloviť (i keď nie vyčerpávajúci) právny názor, tak to znamená, že rozsudky súdov nižších inštancií nie sú nepreskúmateľné.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

18. Ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, v zmysle ktorej otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci

dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné.

19. Ústavný súd zásadne môže o merite veci rozhodovať len v prípade takej ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti konečným rozhodnutiam orgánov verejnej moci. Spravidla musí ísť o rozhodnutie, ktorým sa súdne či iné konanie končí, a jeho účastník nemá možnosť inej právnej obrany než využitie inštitútu ústavnej sťažnosti. V konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ešte stále prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky (IV. ÚS 361/2010). Úlohou ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti nie je meniť, naprávať tvrdené či skutočné pochybenia všeobecných súdov a iných orgánov v dosiaľ právoplatne neskončených konaniach. Ústavný súd je zásadne povolaný zaoberať sa zásahom do ústavne zaručených práv a slobôd sťažovateľa v právoplatne skončenej veci za súčasného vyčerpania všetkých garantovaných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje. Ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 211/2016).

20. Napriek tomu aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu môže porušiť základné právo účastníka konania. Aj vydanie procesného rozhodnutia všeobecným súdom je potrebné považovať za súčasť poskytovania súdnej ochrany. Ide najmä o prípady, ak všeobecný súd vyrieši s konečnou platnosťou otázku, ktorá je spôsobilá zásadným spôsobom ovplyvniť ďalší priebeh konania alebo jeho výsledok, prípadne ním konanie v istej časti končí a náprava eventuálneho pochybenia by mohla byť dosiahnutá len zásahom ústavného súdu po skončení konania pri posudzovaní spravodlivosti konania ako celku, čo by nebolo účelné (II. ÚS 344/2019). Nebola by účinnou ochrana poskytovaná základným právam a slobodám fyzických a právnických osôb ústavným súdom, ak by ústavný súd nemohol zasiahnuť a následky porušenia základných práv a slobôd odstrániť prv, ako skončí konanie vo veci konečným rozhodnutím akceptujúcim právny názor vyslovený odvolacím (dovolacím) súdom v jeho rozhodnutí postihnutom vadou spočívajúcou v porušení ústavne relevantných procesných práv účastníkov takéhoto konania (III. ÚS 46/2013).

21. Najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu v dôsledku zistenia existencie vady podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcej v nepreskúmateľnosti rozsudku okresného súdu, ktorú krajský súd v rámci odvolacieho konania nenapravil (nenáležité vysporiadanie sa s otázkou výšky odmeny za právne služby a pasívnej vecnej legitímácie žalovaného). Prípustnosť dovolania ako podmienka jeho vecnej prejedateľnosti predstavuje podstatný determinant prístupu dovolateľa k súdnej (dovolacej) ochrane. Ak dovolanie nie je prípustné, nemožno sa ním vecne ani zaoberať. Prípustnosť dovolania je rozhodovacou doménou najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, ktorá už nebude predmetom konania po prípadnom kasačnom rozhodnutí o dovolaní. Preto nemožno akceptovať právny názor zúčastnenej osoby, podľa ktorého ústavno-súdny prieskum napadnutého uznesenia najvyššieho súdu neprichádza do úvahy, pretože v ňom nebol vyslovený pre nižšie súdy záväzný meritorný právny názor.

22. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Podľa § 431 ods. 1 a 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

24. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že z obsahu dovolania žalovaného dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP nemožno vyabstrahovať.

25. Oboznámením sa s dovolaním žalovaného ústavný súd nezistil, že by v ňom spôsobom nezbudzujúcim pochybnosti zreteľne vytykal vadu podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcu v nedostatočnom odôvodnení odvolacieho rozhodnutia.

26. Z obsahu dovolania jasne vyplýva, že žalovaný vymedzuje právne závery krajského súdu, ktoré považuje za nesprávne, popisuje skutkové okolnosti sporu a vyvodzuje z nich vlastné právne závery. Žalovaný v dovolaní okrem iného vyjadruje presvedčenie o rozpore dohody (ktorej existenciu žalovaný popiera) o údajnej odmene advokáta s dobrými mravmi, pričom rozpor spočíva v tom, že sťažovateľ (žalobca) vyčísl'uje odmenu z nesprávneho základu – hodnoty veci. Vyjadruje tiež názor, že pohľadávky a záväzky na Národnú diaľničnú spoločnosť, a.s., prešli priamo zo zákona, v dôsledku čoho je žalovaný toho názoru, že v spore nie je pasívne vecne legitimovaný. Ústavný súd uvádza, že najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal na časť dovolacej argumentácie žalovaného, podľa ktorej *„Tieto závery, mimoriadnej závažnosti pre spor nielen v rámci jeho procesného vedenia, boli prednesené v rámci doterajšieho prebiehajúceho konania tak pred príslušným okresným ako aj pred Krajským súdom v Bratislave, ale zostali bez bližšieho skúmania nepovšimnuté“* (str. 8 dovolania). Predmetná argumentácia žalovaného však pokračuje tvrdením, že *„nesprávne vyhodnotenie zo strany Krajského súdu v Bratislave spočíva v skutočnosti, že opomína skutočnosť, že k univerzálnej sukcesii došlo priamo zo zákona...“*. Daná argumentácia sa týka otázky pasívnej legitimácie žalovaného, pričom z kontextu dovolania vyplýva, že žalovaný sa so záverom krajského súdu o danosti pasívnej legitimácie žalovaného nestotožňuje. Pokiaľ najvyšší súd vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP poukázal aj na časť dovolania, podľa ktorej *„Krajský súd taktiež bez bližšieho vyjadrenia opomína fakt, že prvostupňový súd v právnej veci navrhovateľa...“* (str. 10 dovolania), uvedené sa týka tvrdení žalovaného vzťahujúcich sa na námietku *rei iudicatae* (rozhodnutie o náhrade trov konania v rámci sporu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 23Cb/216/2002), ktoré najvyšší súd vyhodnotil ako spadajúce pod dovolací dôvod podľa § 420 písm. d) CSP, pričom tento dôvod nepovažoval za naplnený.

27. Ústavný súd nepopiera, že dovolanie nemá byť vyhodnocované formalisticky, ale je nutné brať zreteľ na jeho obsah, snažiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi. To však zahŕňa aj požiadavku, aby dovolací súd nevyvodzoval existenciu dovolacieho dôvodu izolovane vyňatím časti dovolacej argumentácie bez zohľadnenia ďalšieho kontextu dovolania.

28. Ústavný súd uzatvára, že najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu, konštatujúc existenciu vady podľa § 420 písm. f) CSP

spočívajúcej v nepreskúmateľnosti rozsudku napriek tomu, že tento dovolací dôvod žalovaný v dovolaní spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti nenamietal. Najvyšší súd tak rozsudok krajského súdu v rozpore s § 440 CSP skúmal z hľadiska existencie vady, ktorú žalovaný v dovolaní nevytýkal, teda nad rámec žalovaným vymedzených dovolacích dôvodov, a dôvod podľa § 420 písm. f) CSP napokon aj považoval za naplnený pre nepreskúmateľnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia, pričom rozhodnutie krajského súdu a okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Týmto spôsobom najvyšší súd zasiahol do práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, keď dovolanie žalovaného posúdil a rozhodol o ňom ústavne nekonformným spôsobom. Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu (bod 1 výroku tohto nálezu).

29. Vychádzajúc z čl. 127 ods. 2 ústavy, vzhľadom na vyhovieť sťažnosti ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

30. Ústavný súd pristúpil k prieskumu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu napriek tomu, že ide o kasačné rozhodnutie, a napokon z už uvedených dôvodov aj k jeho zrušeniu, pretože v ďalšom konaní pred všeobecnými súdmi by nebolo možné dodatočne namietat' a skúmať, či najvyšší súd ako dovolací súd prekročil rozsah svojej prieskumnej právomoci a takúto vadu zhojiť. Ak spočíva neústavnosť v kasačnom rozhodnutí, ktoré už neskôr nemožno procesne napadnúť, je nutné zrušiť aj kasačné rozhodnutie.

31. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou najvyššieho súdu, riadiac sa právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze [§ 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], opätovne posúdiť dovolanie žalovaného, rešpektujúc obsah a zmysel práv, ktorých porušenie bolo ústavným súdom zistené. Pokiaľ ide o viazanosť najvyššieho súdu podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ústavný súd si uvedomuje, že kým skorším nálezom sp. zn. II. ÚS 291/2021 poprel prítomnosť prejednateľnej dovolacej otázky v dovolaní žalovaného, v bode 26 terajšieho nálezu rekapituluje obsah toho istého dovolania, a s cieľom odôvodniť svoj záver o absencii námietky vady podľa § 420 písm. f) CSP dokumentuje výhrady žalovaného smerujúce k nesprávnemu právnemu posúdeniu. Naznačený konflikt je však zdanlivý. Požiadavkou na najvyšší súd, aby sa snažil autenticky porozumieť obsahu dovolania, ústavný súd nepopiera povinnosť dovolateľa (zastúpeného povinne advokátom) primerane sformulovať dôvody dovolania tak, aby rešpektovali požiadavky na jeho prípustnosť vyplývajúce z CSP. Dovolanie sťažovateľa už neprešlo uvedeným „testom“, a to vo veci sp. zn. II. ÚS 291/2021, v ktorej však ústavný súd nespochybnil, že sťažovateľ podal dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP, teda z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Nedostatočne v ňom však sformuloval prejednateľnú dovolaciu otázku. Jej nevyabstrahovateľnosť z dovolania automaticky neznamená, že je v ňom prítomná námietka vady podľa § 420 písm. f) CSP. Preto nález vo veci sp. zn. II. ÚS 291/2021 nekoliduje so závermi ústavného súdu prednesenými v terajšom náleze. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že nie je zriedkavým jav, keď je dovolanie podané podľa § 420 písm. f) CSP a súčasne podľa § 421 ods. 1 CSP najvyšším súdom ústavne udržateľným spôsobom odmietnuté pre absenciu prvej z uvedených väd a nedostatočnú formuláciu právnej otázky pri druhej z nich.

VI.

Trovy konania

32. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 940,36 eur (bod 3 výroku nálezu).

33. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je 193,83 eur a hodnota režijného paušálu 11,63 eur, základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur (§ 11 ods. 3 vyhlášky v znení účinnom do 31. decembra 2023) a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur, základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur (§ 11 ods. 3 vyhlášky v znení účinnom od 1. januára 2024) a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia), za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 (podanie sťažnosti ústavnému súdu) a za jeden úkon uskutočnený v roku 2024 (stanovisko k vyjadreniu najvyššieho súdu). Právny zástupca sťažovateľa (JUDr. Gahérová, ako aj pôvodný právny zástupca JUDr. Olijáš) je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena advokáta zvyšuje o 20 % (156,73 eur).

34. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2024

Robert Šorl
predseda senátu